

17.50-18.00 Gedanken zum 20. Jubiläum
IV / Refleksje jubileuszowe
na 20-lecie IV

18.00-19.30 Abschlussdiskussion /
Dyskusja podsumowująca
**Die Zukunft der Erinnerung /
Przyszłość pamięci**
Moderation / moderacja
Robert Traba – Instytut
Studiów Politycznych Polskiej
Akademii Nauk, Warszawa

Maciej Górny – Instytut
Historii im. Tadeusza Manteuf-
fla Polskiej Akademii Nauk,
Warszawa

Katrin Steffen – Institut für
Kultur und Geschichte der
Deutschen in Nordosteuropa,
Lüneburg

Roland Borchers – Doku-
mentationszentrum Flucht,
Vertreibung, Versöhnung

ab / od 19.45 **Feierlicher Ausklang /
Poczęstunek**

Grußworte / powitania:
Anita Baranowska-Koch – Vorsitzende der Deut-
sch-Polnischen Gesellschaft Berlin
Hans Henning Hahn – Carl von Ossietzky
Universität Oldenburg
Florian Hauer – Staatssekretär für Bundes- und
Europaangelegenheiten und Internationales,
Bevollmächtigter des Landes Berlin
Iwona Jakuszko-Dudka – stellvertretende
Botschafterin der Republik Polen
Basil Kerski – Präsident des Hauses der Geschi-
chte NRW
Christian Lübke – ehemaliger Direktor des
GWZO in Leipzig
Daria Mudzo-Wieloch – Geschäftsführerin,
DPWS
Michael G. Müller – Martin-Luther-Universität
Halle-Wittenberg
Cornelius Ochmann – Geschäftsführendes
Vorstandsmitglied, SdpZ
Anna Wolff-Powęska – Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu

Centrum Badań
Historycznych
w Berlinie

Der Regierende Bürgermeister
von Berlin
Senatskanzlei

BERLIN

Neue Herausforderungen in der Geschichts- und Erinnerungsforschung. Die ersten 20 Jahre – am Zentrum für Historische Forschung Berlin der Polnischen Akademie der Wissenschaften

Nowe wyzwania w badaniu historii i pamięci. Perspektywa dwudziestolecia Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie

DE Das Zentrum für Historische Forschung Berlin der
Polnischen Akademie der Wissenschaften (CBH
PAN) mit Sitz im Stadtteil Pankow wurde vor 20
Jahren auf Initiative von Minister Władysław Bar-
toszewski gegründet.

Ausgehend von der bisherigen fundierten histori-
schen Arbeit blickt das Zentrum anlässlich seines
20-jährigen Bestehens bei einem Jubiläumssym-
posium im Roten Rathaus auf das Erreichte zu-
rück. Ohne die aktuellen Debatten und zukünftigen
Projekte aus den Augen zu verlieren, möchten
die ehemaligen und aktuellen Mitarbeiterinnen
und Mitarbeiter dabei auch über die Zukunft der
gemeinsamen Forschung sowie die neuen He-
rausforderungen durch die sich wandelnde Lage
in Europa diskutieren.

Die Intention dieser Veranstaltung besteht darin,
eine Diskussion über bedeutsame und aktuelle
Themen zu führen, die über die bilaterale deutsch-
polnische Dimension hinausgehen und in den eu-
ropäischen Diskursen präsent sind. Das erste Pa-
nel widmet sich den „Schlüsseln zur Aussöhnung“,
während im zweiten Panel die Frage gestellt wird,
ob Erinnerung heute überhaupt dialogisch sein
kann. Das dritte Panel analysiert schließlich eine
potenzielle „Rückkehr nationaler Egoismen“
und öffnet damit die Diskussion für zukünftige
Herausforderungen in der deutsch-polnischen
Zusammenarbeit auf europäischer Ebene. Den
inhaltlichen Abschluss bildet ein zusammenfas-
sendes Gespräch mit dem Titel „Die Zukunft der
Erinnerung“, das die Perspektiven der Debatten
bündeln und den Blick nach vorne richten soll.

Veranstaltungszeit: 16. Oktober 2026,
10.00–19.30 Uhr (ab 19:45 Uhr Empfang)

Ort: Louise-Schroeder-Saal, Rotes Rathaus,
Rathausstr. 15, 10178 Berlin

Die Veranstaltung wird simultan übersetzt (Deut-
sch-Polnisch).

PL
Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie (CBH PAN), z siedzibą w dzielnicy Pankow, zostało założone przed 20 laty z inicjatywy ministra Władysława Bartoszewskiego.

Opierając się na wynikach dotychczasowych badań historycznych, a zarazem nie tracąc z oczu aktualnych debat oraz z myślą o przyszłych projektach, Centrum z okazji jubileuszu 20-lecia spogląda nie tylko wstecz na swoje najważniejsze dokonania. Pragniemy również w ramach jednodniowego sympozjum zastanowić się nad przyszłością wspólnych badań i nowych wyzwań, które stawia przed nami zmieniająca się sytuacja w Europie.

Wydarzenie to chcielibyśmy poświęcić dyskusji nad ważnymi i aktualnymi tematami, wykraczającymi poza bilateralny polsko-niemiecki wymiar i obecnymi w europejskich dyskursach. Pierwszy panel w ramach sympozjum zatytułowaliśmy „Klucze pojednania?” W drugim pragniemy szukać odpowiedzi na pytanie: „Czy pamięć może być dialogiczna?”. W trzecim panelu zamierzamy poddać analizie możliwość powrotu narodowych egoizmów i tym samym otworzyć dyskusję dotyczącą przyszłych wyzwań w polsko-niemieckiej współpracy na poziomie europejskim. Merytoryczne podsumowanie sympozjum stanowi rozmowa zatytułowana „Pamięć przyszłości”, która ma dwa cele: refleksję nad konkluzjami wynikającymi z wcześniejszych dyskusji oraz spojrzenie na wyzwania przyszłości.

Czas wydarzenia: 16 października 2026, godz. 10.00-19.30 (od 19.45 poczęstunek)

Miejsce wydarzenia: Czerwony Ratusz, Sala im. Louise-Schroeder, Rathausstr. 15, 10178 Berlin
Wydarzenie będzie tłumaczone symultanicznie (jez. pol.-niem.).

10.00-10.15

Begrüßung / Powitanie

Igor Kąkolewski – Zentrum für Historische Forschung Berlin der Polnischen Akademie der Wissenschaften (CBH PAN)
Moderation / moderacja
Elisabeth Ritter (DPJW)
& Jakub K. Sawicki (CBH PAN)

10.15-11.00

Gedanken zum 20. Jubiläum I / Refleksje jubileuszowe na 20-lecie I

11.00-12.30

Panel 1 Schlüssel zur Aussöhnung? / Klucze pojednania?

Moderation / moderacja
Katarzyna Woniak – Universität Augsburg

Piotr Filipkowski – Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa
Magdalena Marszałek – Universität Potsdam

Steffen Sammler – Leibniz-Institut für Bildungsmedien | Georg-Eckert-Institut, Braunschweig

Rafał Żytyniec – Muzeum Historyczne w Elku

Mittagessen / Obiad

14.00-14.10

Gedanken zum 20. Jubiläum II / Refleksje jubileuszowe na 20-lecie II

14.10-15.30

Panel 2 Kann Erinnerung dialogisch sein? / Czy pamięć może być dialogiczna?

Moderation / moderacja
Uwe Neumärker – Stiftung Denkmal für die ermordeten Juden Europas, Berlin

Beata Halicka – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Yvonne Kleinmann – Alexander-Brückner-Zentrum für Polenstudien, Halle-Wittenberg

Peter O. Loew – Deutsches Polen-Institut Darmstadt

Magdalena Saryusz-Wolska – Deutsches Historisches Institut Warschau

Kaffepause / Przerwa kawowa

15.50-16.00

Gedanken zum 20. Jubiläum III / Refleksje jubileuszowe na 20-lecie III

16.00-17.30

Panel 3 Rückkehr nationaler Egoismen? / Powroty egoizmów narodowych?

Moderation / moderacja
Irene Hahn-Fuhr – Zentrum Liberale Moderne, Berlin

Miloš Řezník – Technische Universität Chemnitz / Societas Jablonovana, Leipzig

Andrii Portnov – Instytut Pileckiego w Warszawie

Jay Rowell – Centre Marc Bloch, Berlin

Agnieszka Wiercholska – Centre d'histoire, Sciences Po, Paris

